

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16CoP/12/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6320200176
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6320200176.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a členov senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci maloletej: I. J., nar. XX. XX. XXXX, neodkladným opatrením odovzdanej do starostlivosti C. X., XXX XX F., R.. O. XX, zastúpenej kolíznym opatrovníkom Y. X.y B. a poručníkom F. B., dieťa matky: Z.j a otca: Z., o návrhu navrhovateľov: 1/ F.. L. O., nar. XX. XX. XXXX a 2/ D.. X. O., nar. XX. XX. XXXX, obaja bytom: XXX XX B. B., Q. C. XX, právne zastúpených: T. A. X. X. Q., so sídlom XXX XX B., J. C. X., D.: XX XXX XXX, na zverenie maloletej do predosvojiteľskej starostlivosti, o odvolaní navrhovateľov 1/ a 2/ proti uzneseniu Okresného súdu Brezno č. k. 8P/14/2020-48 zo dňa 23. 03. 2020, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením okresný súd prerušil konanie do právoplatnosti konania o určenie otcovstva k maloletej, ktoré sa vedie na Okresnom súde B. pod sp. zn. XX./X/XXXX.
2. Navrhovatelia sa svojím návrhom vo veci samej domáhali, aby im súd zveril do predosvojiteľskej starostlivosti maloletú, ktorá bola narodená dňa XX. XX. XXXX v B. v režime utajeného pôrodu.
3. Okresný súd v dôvodoch rozhodnutia, ktorým konanie prerušil, uviedol, že zo súdneho registra zistil, že dňa XX. XX. XXXX bol podaný návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal určenia otcovstva k maloletej dieťaťu I. narodeného dňa XX. XX. XXXX v Z. Q. B.. v režime utajeného pôrodu a zároveň sa domáhal, aby toto maloleté dieťa bolo zverené do jeho výlučnej starostlivosti. Keďže aj maloletá I. J. (meno a priezvisko určené rozsudkom Okresného súdu B. č. k. XX./X/XXXX-XX zo dňa XX. XX. XXXX), sa narodila v rovnaký deň, v rovnakej nemocnici a jej matka tiež pri pôrode požiadala o utajenie svojej osoby, mal okresný súd za to, že v konaní sp. zn. XX./X/XXXX sa bude riešiť otázka, ktorá má význam pre rozhodnutie súdu o návrhu navrhovateľov na zverenie maloletej do ich predosvojiteľskej starostlivosti pod sp. zn. XX./XX/XXXX. Z uvedeného dôvodu okresný súd aplikáciou ust. § 164 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) konanie prerušil do právoplatného skončenia veci sp. zn. XX./X/XXXX vedenej pred Okresným súdom B. s tým, že po právoplatnosti bude vo veci ďalej pokračovať.
4. Proti tomuto rozhodnutiu podali navrhovatelia včas odvolanie, v ktorom uviedli, že v zmysle platných právnych predpisov je určenie otcovstva vždy podmienené určením materstva, a preto do času rozhodnutia o určení materstva nie je možné rozhodovať o určení otcovstva. Zároveň vyslovili predpoklad, že konanie sp. zn. XX./X/XXXX môže byť okresným súdom prerušené až do právoplatného skončenia konania o určenie materstva. Navrhovatelia ďalej konštatovali, že tu dochádza k zásadnej kolízii záujmu osoby, ktorá tvrdí, že je otcom a právom matky na súkromný život implicitne vyjadreným v ustanoveniach o práve matky na utajenie pôrodu, resp. utajenie jej právneho materstva. Návrh na určenie otcovstva v danom prípade predstavuje bezprecedentný zásah do matkiných základných ľudských práv garantovaných Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práv

garantovaných zákonom č. 576/2004 Z. z. a zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“). Právny poriadok dáva biologickej matke lehotu 6 týždňov, v rámci ktorých neprejavenie jej záujmu o dieťa vyvoláva automaticky právny následok možnosti osvojenia dieťaťa bez súhlasu rodičov osvojovaného dieťaťa. Navrhovatelia vzhľadom na uvedené mali za to, že matka v zákonom stanovenej lehote neprejavila právom kvalifikovaný záujem, a teda sú splnené všetky zákonné podmienky na jeho osvojenie. Je ťažko predstaviteľná hypotetická situácia prípadného odtajnenia pôrodu a určenie jej materstva v rozpore s jej vôľou a právami, ktoré sú právnym poriadkom zaručené, čím by došlo k zásahu do práv zaručujúcich jej anonymitu, ako aj možnosť pre jej dieťa byť rýchlo osvojené a viesť normálny život, ktorý mu matka nemôže poskytnúť. Podľa názoru navrhovateľov by preto návrh osoby, ktorá o sebe tvrdí, že je otec, mal byť súdom zamietnutý, pretože nemá oporu v zákone. V opačnom prípade by rozhodnutím súdu došlo k uprednostneniu práv domnelého otca pred právami biologickej matky a taktiež aj pred právami maloletého dieťaťa. Uvedené by predstavovalo vážny zásah do práv dieťaťa narodeného z utajeného pôrodu, u ktorého boli naplnené všetky hmotnoprávne podmienky na osvojenie, a teda aj na zverenie do predosvojiteľskej starostlivosti. Jediným záujmom maloletej v súčasnosti, je čo najskôr byť v osobnej starostlivosti navrhovateľov, ktorí s ňou od narodenia strávili už veľa času a ktorí sú pripravení poskytnúť jej pokojné a stabilné rodinné zázemie v súlade s čl. 5 základných zásad Zákona o rodine. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sú navrhovatelia názoru, že neexistuje zákonná prekážka na prerušenie konania o zverení maloletej do predosvojiteľskej starostlivosti navrhovateľov a žiadali, aby odvolací súd napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. K odvolaniu navrhovateľov podal vyjadrenie kolízny opatrovník a uviedol, že v zmysle zák. č. 576/2004 Z. z. žena, ktorá porodila maloletú, neodvolala svoju žiadosť o utajenie osoby v súvislosti s pôrodom. Poukázal na správu z C. X. v F. zo dňa XX. XX. XXXX, kde sa uvádza, že stav vyžaduje čím skôr riešiť stabilné domáce prostredie, nakoľko dieťa veľmi pozitívne reaguje na adoptívnu matku. Kolízny opatrovník ďalej uviedol, že je v záujme maloletej, aby vyrastalo v stabilnom prostredí. Nie je podľa neho potrebné, aby súd prerušil konanie do ukončenia konania sp. zn. XX.X/XXXX, nakoľko konanie o určenie materstva nebolo ani začaté a zákonom stanovená lehota už uplynula. Vyjadril súhlas so všetkými skutočnosťami uvedenými v odvolaní a žiadal, aby sa vo veci pokračovalo.

6. K odvolaniu navrhovateľov podal vyjadrenie aj poručník, ktorý uviedol, že naďalej trvá na zverení maloletej do predosvojiteľskej starostlivosti navrhovateľov. Je to predovšetkým v záujme maloletého dieťaťa a kladne to ovplyvňuje jeho psychosociálny vývin. Uviedol, že matka neprejavila akýkoľvek záujem o maloletú, že sa jej v plnom rozsahu vzdala, a preto sa prikláňa k názoru uvedenému v odvolaní, že určenie otcovstva je vždy podmienené určením materstva.

7. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací a príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 CSP včas podané odvolanie navrhovateľov prejednal, rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmal v zmysle § 65 a 66 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) a bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania podľa § 68 CMP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (á contrario) CSP uznesenie okresného súdu podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

8. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

9. Podľa § 103 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, pred rozhodnutím súdu o osvojení musí byť maloleté dieťa najmenej po dobu deviatich mesiacov v starostlivosti budúceho osvojiteľa. Náklady spojené s predosvojiteľskou starostlivosťou uhrádza budúci osvojiteľ (1). O zverení maloletého dieťaťa do starostlivosti budúcich osvojiteľov podľa odseku 1 rozhodne na návrh budúceho osvojiteľa súd; ustanovenia § 101 a 102 sa použijú primerane. Ak budúci osvojiteľ nepodá návrh na osvojenie maloletého dieťaťa najneskôr v lehote osemnástich mesiacov od zverenia maloletého dieťaťa do starostlivosti budúceho osvojiteľa, súd môže zrušiť predosvojiteľskú starostlivosť (2).

10. Podľa § 151 CMP konanie o zverení maloletého do predosvojiteľskej starostlivosti sa začína len na návrh budúceho osvojiteľa.

11. Podľa § 152 CMP, účastníkmi konania o zverení maloletého do predosvojiteľskej starostlivosti sú tí, ktorí by nimi boli v konaní o osvojenie.

12. Podľa § 144 ods. 1, 2 a 3 CMP, účastníkmi konania o osvojenie sú osvojované dieťa, jeho rodičia, prípadne poručník, osvojiteľ a jeho manžel (1). Rodičia osvojovaného dieťaťa nie sú účastníkmi konania o osvojení, ak sú pozbavení rodičovských práv a povinností alebo ak sú pozbavení spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu. V týchto prípadoch je účastníkom poručník (2). Rodičia osvojovaného dieťaťa nie sú účastníkmi ani vtedy, ak na osvojenie netreba ich súhlas podľa predpisov rodinného práva; to platí aj vtedy, ak súd právoplatne rozhodol, že dieťa je osvojiteľné (3).

13. Z predloženého súdneho spisu vyplýva, že biologická matka maloletej, maloletú porodila dňa XX. XX. XXXX v nemocnici v B. v režime utajeného pôrodu v zmysle § 11 ods. 11 zák. č. 576/2004 Z. z., pretože písomne požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom. Biologická matka túto žiadosť o utajenie svojej osoby neodvolala písomne v lehote X týždňov, ktorú zákon matke umožňuje a doposiaľ o maloletú neprejavila ani faktický záujem. Uvedené znamená, že matka sa dobrovoľne vzdala svojich rodičovských práv a povinností k maloletej a z právneho hľadiska tak nie je vo vzťahu k maloletej matkou. Tieto účinky konania biologickej matky platia aj do budúcnosti, pretože jej uplynula prekluzívna lehota, ktorá jej v tejto súvislosti začala plynúť na základe jej vlastného a dobrovoľného konania (právneho úkonu). Vzhľadom na túto skutočnosť, do rodného listu maloletej nebol uvedený ani jeden rodič, teda ani matka, ani otec.

14. Navrhovatelia prejavili záujem o osvojenie maloletej narodenej v rámci uvedeného právneho režimu a podali návrh na jej zverenie do ich predosvojiteľskej starostlivosti, ktoré konanie bolo okresným súdom prerušené až do času, pokiaľ sa právoplatne nerozhodne o otázke určenia otcovstva, pretože o tejto otázke sa súčasne vedie samostatné súdne konanie pred Okresným súdom B. pod sp. zn. XX.X/XXXX, na základe návrhu navrhovateľa podaného na súde dňa XX. XX. XXXX.

15. Podľa § 164 CSP, ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet.

16. Zo spisu vyplýva, že navrhovateľ konania o určenie otcovstva podal svoj návrh ešte pred tým, ako súd rozhodol vo veci predosvojiteľskej starostlivosti a teda aj pred tým, ako vôbec mohlo dôjsť k osvojeniu maloletej, kedy až následne vzniká medzi osvojiteľom a osvojencom rovnaký právny vzťah, aký je medzi rodičmi a deťmi. Totiž právny inštitút osvojenia je konštruovaný tak, aby osvojiteľia niesli rovnakú zodpovednosť a mali rovnaké práva a povinnosti ako rodičia dieťaťa, ale k takémuto právnemu vzťahu doposiaľ ešte nedošlo.

17. V súvislosti s maloletými deťmi súdy musia vždy rozhodovať v súlade s ich najlepším záujmom pričom platí, že je vždy v najlepšom záujme maloleteho, aby sa nachádzal v starostlivosti svojho biologického rodiča. Tu odvolací súd konštatuje, že nie je súdom oprávneným na to, aby sa v tejto veci zaoberal, či sú alebo nie sú splnené podmienky na určenie otcovstva v zmysle návrhu navrhovateľa príslušného konania zo dňa XX. XX. XXXX, pretože vykonať dôsledné dokazovanie a posúdiť dôvodnosť predmetného návrhu bude vecou Okresného súdu B. v konaní sp. zn. XX.X/XXXX. Odvolací súd rozhodoval len o tom, či podanie návrhu na určenie otcovstva môže mať v súdnej veci vplyv na rozhodnutie súdu o zverenie maloleteho dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti. V konaní o určenie otcovstva sa bude súd musieť vysporiadať s námietkami navrhovateľov, či je alebo nie je možné určiť otcovstvo k dieťaťu, ktoré matka porodila v utajenom režime.

18. Vzhľadom na skutočný stav súdnej veci je však potrebné konštatovať správnosť právneho záveru a aj samotného rozhodnutia okresného súdu, keď konanie o zverenie maloletej do predosvojiteľskej starostlivosti navrhovateľov prerušil, až kým sa právoplatne nerozhodne vo veci určenia otcovstva. Tento záver okresného súdu je správny okrem iného aj toho z dôvodu, že účastníkmi konania o zverenie maloleteho do predosvojiteľskej starostlivosti sú okrem osvojovaného dieťaťa a budúcich osvojiteľov aj rodičia maloleteho. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť potom, pokiaľ sa na súde vedie konanie o určenie otcovstva k maloletej na návrh domnelého biologického otca, tak s určitosťou sa jedná o súdne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá má význam pre rozhodnutie súdu v predloženej veci (o zverenie maloletej do predosvojiteľskej starostlivosti). Účasť rodiča v tomto konaní sa vyžaduje najmä preto, lebo na zverenie maloleteho do predosvojiteľskej starostlivosti je potrebný súhlas rodiča. Vzhľadom na to, že bol na súde podaný návrh na určenie otcovstva, možno navyše usudzovať, že pokiaľ by bol v danom súdnom konaní domnelý otec úspešný, zrejme by súhlas budúcim osvojiteľom neudelil, lebo v opačnom

prípade by taký návrh nepodával. Záver v tomto smere podporuje aj tá skutočnosť, že návrh na určenie otcovstva bol podaný do dvoch mesiacov od narodenia maloletej a preto, ak by aj domnelý otec na súde so svojím návrhom uspel, nemohla by sa uplatniť ani domnienka v zmysle § 144 ods. 3 CMP, kedy rodič nie je účastníkom konania o zverenie do predosvojiteľskej starostlivosti, pretože by neboli splnené podmienky podľa § 102 ods. 1 Zákona o rodine o tom, kedy nie je potrebný súhlas rodičov. Výnimky účasti rodičov osvojovaného dieťaťa, kedy na miesto rodičov vystupuje poručník v zmysle § 152 v spojení s § 144 ods. 2 a 3 CMP prichádzajú do úvahy až v druhom rade, pretože prioritu má vždy rodič a aj preto bolo rozhodnutie okresného súdu o prerušení konania vecne správne, pretože vyššie uvedené otázky zodpovie až Okresný súd B. v konaní sp. zn. XX./X/XXXX v ktorom sa koná o určenie otcovstva.

19. Odvolací súd na základe vyššie uvedených skutočností rozhodol tak, že odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správne.

20. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.
Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).